

گزارش فعالیت تیم اخلاق حرفه ای ، در راستای بسته اعتلای اخلاقی

حرفه ای

معاون محترم آموزشی و تحقیقات دانشگاه

با سلام و احترام

عطف به نامه شماره ۵۰۲/۲۹۶۲۰ مورخه ۱۳۹۵/۴/۹ مدیریت محترم مرکز مطالعات و توسعه آموزش پژوهشی در ارتباط با فعالیت های انجام شده در قالب بسته اعتلای اخلاق حرفه ای گزارش مبسوط زیر جهت اطلاع و اقدامات بعدی ارسال میشود .

پیشنهاد هدایت بسته اعتلای اخلاق حرفه ای در اوایل آذر ماه توسط معاون محترم آموزشی دانشگاه به اینجانب داده شد و طی حکم شماره ۵۰۰/۷۶۴۱۲ مورخه ۱۳۹۴/۹/۸ ابلاغ گردید . و در این حکم بنده به عنوان مسئول تهیه مستندات آموزشی لازم در اخلاق حرفه ای ، تبیین طرح دوره و طرح درس برای تدریس اخلاق حرفه ای در تمامی رشته های بالینی دانشگاه معرفی شده ام و خواسته شده که این فعالیت ها را در قالب یک طرح پژوهشی به شرط تصویب جزئیات متعدد لوزی در کمیته پژوهش در آموزش EDC و تایید آن در شورای پژوهشی دانشگاه اجرا شود . دلیل انجام و پیگیری دستور معاون آموزشی وزارت با این مکانیسم این بود که در دانشگاه گروه آموزشی اخلاق تشکیل نشده و موجود نمی باشد . که البته بعد از دریافت ابلاغ مقدمات کار شروع شد و بنده با مشورت معاونت آموزشی دانشگاه تیمی که مناسب این فعالیت باشد تشکیل دادم . در انتخاب ترکیب تیم تلاش شد متناسب با اهداف مورد نظر مطرح شده در بسته باشد مخصوصا جهت تدوین محتوى ارزشی مستقیم و غیر مستقیم برای برنامه های آموزشی و بهره مندی از آموزه های دینی ، مسئول و رئیس حوزه های علمیه استان اردبیل ، معاونین آموزشی آموزش پرورش استان ، رئیس نظام پزشکی استان و گروه معارف دانشگاه نیز جزو اعضای تیم باشند . دبیرخانه مربوطه در معاونت آموزشی تشکیل گردید و اولین جلسه تیم پروژه در تاریخ ۹۴/۹/۲۵ از ساعت ۱۰ تا ۱۲ به مدت دو ساعت تشکیل گردید (POWER POINT پیوست) . و مقرر گردید جلسات بعدی در همان روزها و ساعت

هفتة به کار خود ادامه دهد . در جلسه اول پیرامون دستور وزارتی و اهداف پروژه به مدت دو ساعت بحث گردید و مصوباتی ثبت گردید (صورت جلسه) .

پیرو این جلسه ، جهت اطلاع رسانی و توجیه پروژه و توزیع فعالیت ها و همچنین درگیر نمودن دانشکده ها در این راستا ، جلسه ای با روسای دانشکده ها و EDC و مدیریت آموزشی دانشگاه تشکیل شد و اهداف طرح و وظایف دانشکده ها در مورد بررسی کد های اخلاقی موجود در بخش های تخصصی مختلف گوشزد شد و از دانشکده ها خواسته شد در این رابطه فعالیت کنند (صورت جلسه) .

بعد از این هماهنگی اولیه پروپوزال پروژه در قالب طرح پژوهشی از نوع Action research تدوین گردید و اهداف پروژه بیان شد . تقسیم فعالیت در تدوین مباحث تئوریک و ارزشی انجام شد (پروپوزال پیوست) .

اهداف تدوین شده در پروپوزال که به توافق اعضای تیم رسید به شرح زیر بود .

ب: اهداف اختصاصی (Specific Objectives)

۱ - جمع آوری مبانی تئوریک در حیطه های : فلسفه پژوهشی ، اخلاق به معنای عام در شرق و غرب ، مبانی اخلاقی سیاست های سلامت ، عدالت و سلامت روان ، فلسفه عمومی و بحث انسان و انسان شناسی ، اخلاق در آموزش ، اخلاق در پژوهش ، خطاهای پژوهشی و اخلاق حرفه ای ، ارزش های حرفه ای و سازمانی و بین حرفه ای

۲ - شامل

- پایه
- بالینی شامل
- اخلاق حرفه ای در بخش های مختلف بالینی
- همدلی با بیمار
- مهارت های ارتباط با بیمار
- ایجاد نگرش در این جهت که همه تلاش های بخش سلامت برای بیمار یعنی برای انسان است
- *holistic medicine*
- ۳ - ارزیابی وضع موجود
 - دانشجویان در مورد اعضای هیئت علمی چگونه می انداشند؟

- اعضای هیئت علمی در مورد دانشجویان چگونه می‌اند یشنند؟
 - اعضای هیئت علمی و دانشجویان در مورد جایگاه و نقش خود در جامعه چگونه می‌اند یشنند؟
 - اعضای هیئت علمی و دانشجویان در مورد اخلاق حرفه‌ای چگونه می‌اند یشنند؟
 - آیا آموزش و پرورش به رسالت خود درست عمل کرده؟
 - انتظار جامعه از پژوهشکان چگونه است؟
 - آیا اعضای هیئت علمی فعلی میتوانند دانشجویان اخلاق مدار تربیت کنند، کدام ارزش‌ها باید تغییر یابند (کوریکولوم پنهان)؟
 - آیا دانشگاه‌های فعلی با این سبک مدیریت می‌توانند دانشجویان اخلاق مدار تربیت کنند کدام تغییرات باید در ارزش‌ها و ساختار بوجود آید؟
 - اعضای هیئت علمی و دانشجویان در رفتار و عملکرد خود، تا چه حد تحت تاثیر ارزش‌های حاکم در جامعه و کشور هستند؟
 - خطاهای و بی‌اخلاقی‌های فعلی در حیطه حرفه‌ای و آموزشی (وضعیت موجود) چگونه است؟
- ۴ - ساختار یابی
- در بخش‌های اجرائی و سیاست‌گذاری
 - در کوریکولوم آموزشی دانشجویان
 - توانمند سازی هیئت علمی
- ۵ - شیوه انتقال مطالب
- مستقیم
 - غیرمستقیم
- ۶ - تدوین شاخص‌های ارزشیابی
- اعضای هیئت علمی
 - برنامه و اهداف
 - دانشجویان
- ۷ - نظارت و ارزشیابی سیستماتیک مستمر برنامه و فیدبک و رفورم
- ۸ - اجرای سیستماتیک تشویق و تنیبی
- اعضای هیئت علمی
 - دانشجو

هدف کاربردی: تربیت نیروهای ماهر، عالم، اخلاقی مدار، جامعه نگر، خلاق، پژوهش محور و آشنا با ابزارهای خود توانمند سازی

۳-۵: طرح مطالعه (study design)

- جمع آوری مبانی تئوریک در حیطه های : فلسفه پزشکی توسط آقای دکتر محمدیان
- جمع آوری مبانی اخلاقی سیاست های سلامت توسط آقای دکتر صادقیه اهری
- جمع آوری مبانی اعتدال و سلامت روان: بخش روانپزشکی دانشگاه توسط آقای دکتر مولوی
- جمع آوری مبانی تئوریک در حیطه های: اخلاق به معنای عام در شرق و غرب ، چشم انداز و هدف انسان از زندگی ، بحث انسان و انسان شناسی ، خود سازی ، سبک زندگی ، حق الناس توسط حاج آقای نوروزی حوزه علمیه
- جمع آوری مبانی تئوریک در حیطه های اخلاق در آموزش ، اخلاق در پژوهش توسط آقای دکتر حبیب زاده معاون پژوهشی دانشگاه
- جمع آوری مستندات مربوط به خطاهای گروه پزشکی و مقررات حرفه ای ، توسط آقای دکتر فرزانه با مشارکت آقای دکتر ولی زاده پزشکی قانونی آقای دکتر مظفری
- جمع آوری مبانی تئوریک در حیطه های اخلاق حرفه ای ، ارزش های حرفه ای و سازمانی توسط آقای دکتر دادخواه
- کلاهای اخلاقی اختصاصی و رشته های مختلف توسط دانشکده ها
- جمع آوری مبانی تئوریک در حیطه های همدلی با بیمار توسط حاج آقا معارضی گروه معارف

■ جمع آوری مبانی مهارت های ارتباط با بیمار موسط آقای دکتر مظفری

■ جمع آوری مطالب ، پژوهشی شغل خدمت به انسان ، توسط آقای دکتر نقی زاده

■ جمع آوری مطالب مربوط به *holistic medicine* و اخلاق توسط دکتر عدالتخواه

برای ارزیابی وضع موجود سوالات زیر در قالب طرح های تحقیقاتی توسط EDC و کمیته تحقیقات دانشجوئی انجام شود

- دانشجویان در مورد اعضای هیئت علمی چگونه می‌اندیشنند؟
- اعضای هیئت علمی در مورد دانشجویان چگونه می‌اندیشنند؟
- اعضای هیئت علمی و دانشجویان در مورد جایگاه و نقش خود در جامعه چگونه می‌اندیشنند؟
- اعضای هیئت علمی و دانشجویان در مورد اخلاق حرفه‌ای چگونه می‌اندیشنند؟
- آیا آموزش و پرورش به رسالت خود درست عمل کرده؟
- انتظار جامعه از پژوهشگران چگونه است آیا هیئت علمی قوانین و مقررات حرفه‌ای را می‌دانند؟
- آیا اعضای هیئت علمی فعلی میتوانند دانشجویان اخلاق مدار تربیت کنند، کدام ارزش‌ها باید تغییر یابند (کوریکولوم پنهان)؟
- ایا دانشگاه‌های فعلی با این سبک مدیریت می‌توانند دانشجویان اخلاق مدار تربیت کنند کدام تغییرات باید در ارزش‌ها و ساختار بوجود آید؟
- اعضای هیئت علمی و دانشجویان در رفتار و عملکرد خود، تا چه حد تحت تاثیر ارزش‌های حاکم در جامعه و کشور هستند؟
- خطاهای و بی‌اخلاقی‌های فعلی در حیطه حرفه‌ای و آموزشی (وضعیت موجود) چگونه است؟

برای یافتن ساختار مناسب در بخش های مختلف آموزشی و شیوه انتقال مطالب و نحوه نهادنیه کردن ارزش های صحیح سازمانی با مشارکت دانشکده های مختلف معاونت آموزشی دانشگاه توسط کمیته ارائه شود

- در بخش های اجرائی

در کوریکولوم آموزشی دانشجویان

- توانمند سازی هیئت علمی

شیوه انتقال مطالب

- مستقیم

- غیر مستقیم

شاخصهای تحقق اخلاق حرفه ای در محیط های آموزشی مرتبط توسط گروه کارشناسی تعیین شده برای این فعالیت انجام خواهد شد و همچنین سیاست ها و استراتژی ها و ساختار برای نهادنیه شدن ارزش های سازمانی در بخش های مختلف دانشگاه توسط این گروه تدوین خواهد شد

برای ارزشیابی مستمر پیشرفت برنامه ها در مسیر بهبود اخلاق حرفه ای و ارزش های سازمانی و دریافت فیدبک و در صورت لزوم بهبود روشها باید سیاستها و ساختار مناسب لحاظ شود

طبق اهداف تعیین شده و بحث های مفصل در تیم متفق القول بودیم که مقوله اخلاق در همه انسانها اهمیتیش واضح و آشکار است به طوری که پیامبر اسلام اعلای اخلاق را هدف بعثت خویش معرفی می نمایند و متغیرهای زیادی آن را متأثر می کنند.

لذا به نظر می رسید حیطه هایی که ما می توانیم با فعالیت در این حیطه ها نقش موثری در اعلای اخلاق در دانشگاه داشته باشیم به شرح زیر خواهد بود

۱- توانمند سازی اخلاق حرفه ای در اعضای هیئت علمی دانشگاه ، که در کوریکولوم پنهان نقش مهمی دارد و نقش آن مقدم بر اخلاق حرفه ای دانشجویان است .

برای توانمند سازی اعضای هیئت علمی در مقوله اخلاق حرفه ای برنامه های ذیل را در تیم به توافق رسیدیم

محور ارتقا اخلاق حرفه ای در اعضای هیئت علمی دانشگاه

- اصول تربیتی و پرورشی

- رفتار با دانشجو

- آموزش دانشجو محور

- رفتار با پرسنل

۲- مهارت های ارتباط با بیمار

CPC های مستمر و برنامه ریزی شده -

Roll playing -

- بحث های گروه کوچک

۳- مهارت های ارتباطی بین حرفه ای

- بحث های گروهی تفکیک مسؤولیت ها و مرور وظایف

- طراحی کار تیمی و فرایندی

- تشویق و تنبیه در تیم

- تشویق تیم های موفق

۴- آموزش حقوق بیمار تئوریک و کارگاهی

۵- آموزش ارزشیابی و ارزیابی دانشجو و قرینگی به صورت کارگاهی

۶- مهارت های ارتباط با همکاران به صورت کارگاهی

۷- مهارت و مدیریت حیطه های آموزشی (کلاس درس ، درمانگاه ، بالین بیمار ، گزارش صبحگاهی ، ژرنال کلاب)

۸- سبک زندگی (کارگاه و هم اندیشی)

۹- کارگاه های انسان شناسی ، هدف از زندگی و خلقت ، کنترل و تریت قوای درونی (ستاد هم اندیشی اعضا هیئت علمی)

۱۰- شناسائی و طراحی روش های مناسب آموزش اخلاق حرفه ای متناسب با حیطه های مختلف آموزشی از قبیل گزینه های مناسب در گزارش صبحگاهی ، راند ها ، درمانگاه ها ، ICU و CCU و غیره.....

۱۱- اجرای هم اندیشی ها و همایش های بیمارستانی اخلاق حرفه ای سالی ده بار توسط معاونین آموزشی بیمارستان ها

برای انجام این مهم ، که باید به صورت تلاشی طولانی و مستمر باشد پیشنهاد کردیم هسته اخلاق حرفه ای در ساختار EDC و EDO ها ایجاد شود و به عنوان بخش مهمی از فعالیت های این بخش ها باشد. تا وقتی که چنین ساختاری ایجاد شود تیم اعلای اخلاق این مسئولیت را به عهده خواهد داشت و در این راستا یک همایش داخلی اخلاق حرفه ای و تعدادی کارگاه در سال ۹۵ اجرا خواهد شد .

۲ - سیستم و اخلاق سازمانی نیز نقش کامل اثبات شده ای در آموزش دانشجویان و اعضا هیئت علمی دارد و احتمالا در غیاب اخلاق در سیستم و مدیریت رسیدن به اخلاقی در سایرین امکان پذیر نباشد . به طوری که متن سخنرانی آقای احمد فرامرز قراملکی که در کنگره اخلاق سال ۹۴ ارائه شده بود در جلسه تیم مطرح گردید و نقطه نظرات ایشان چنین بود.

آیا سیستم در اخلاق سازمانی نقش دارد ؟

ره یافت سیستمی به اخلاق در خدمات سلامت :

حرفه گرائی در پزشکی ، دو دوره را دیده است : دوره سنتی و دوره جدید

حرفه گرائی در دوره سنتی پزشک محور است و ستون خیمه حرفه پزشکی بر دوش پزشک است همه شئون حرفه ای از آموزش و پژوهش تا خدمات سلامت ، حتی در مفهوم بیمارستانی آن از آن استادانی چون ابو زید بلخی ، محمد ابن زکریای رازی ، ابن سینا ، بوعلی مسکویه و قطب الدین شیرازی و مانند انها استوار است . در این دوره سلامتی و سرآمدی اخلاق حرفه نیز در گرو سلامت نفس و اخلاق نیکوی پزشکان در رفتار ارتباطی بین شخصی است . بر این پایه ، برنامه های رشد اخلاق حرفه در آموزش اخلاق برای پزشکان و دستیاران آن ها منحصر می شد .

امروزه حرفه گرائی با سلطه سازمانی بر حرفه ها همراه شده است . در این دوره حرفه پزشکی در سازمان ها ، اعم از خرد و کلان تحقق می یابد و رشد یا افول می کند . سلطه سازمان شبکه پیچیده ای از مناسبات ، ساختار مقررات و نیز فرهنگ سازمانی را به میان می آورد . به گونه ای که عناصر درونی و بیرونی سازمان در مواردی بر عزم سازمان چیره میشود . امروزه غالباً تربیت پزشک ، صنعت دارو ، خدمات سلامت در سازمان رخ می دهد و سازمان نقش مهمی در رشد یا افول اخلاق پزشکی دارد . منابع سازمان ، سیاست های حاکم و مدیریت سازمان همه بر اخلاق خدمات سلامت تاثیر دارند . به عنوان مثال سیستم خود کفایی بیمارستان های دولتی می تواند نقش موثری در ارتقا یا افول اخلاقی در خدمات سلامت را در پی داشته باشد . آنچه در اخلاق خدمات سلامت در دوره جدید حرفه گرائی پزشکی اهمیت دارد ، نگرش سیستمی به اخلاق پزشکی است . نگرش سیستمی در سازمان های صفت همچون بیمارستان به ممیزی اخلاقی منابع ، فرایند ها ، مقررات و مناسبات محدود است اما در سازمانهای کلان و سیاست گذار ملاحظات اخلاقی سیستم ملی در خدمات سلامت اهمیت دارد . تحول نظام سلامت ، رهیافت سیستمی در سطح کلان را به خدمات سلامت را به میان می آورد . رهیافت سیستمی در این سطح محتاج نگرش راهبردی است . ارتباط بین سه سطح عملیاتی : اجرائی ، سیستمی و راهبردی در خدمات سلامت نیاز به الگوی پیچیده ای در اخلاق پزشکی را به میان می آورد .

اگر جواب مثبت است کدام بخش از سیستم نقش دارد؟

در این رهیافت ، برنامه های اخلاقی پزشکان را نمی توان صرفاً در آموزش پزشکان ، پرستاران و به طور کلی منابع انسانی در حرفه پزشکی منحصر کرد . بلکه ارزیابی اخلاقی هر عنصر سازمانی مانند فرایند های جذب ، ارتقا ،

حقوق و پاداش ، فرایندهای مدیریتی ، سیاست های نظام سلامت و مهندسی مجدد فرایندهای غیر اخلاقی لازم است. و سوال این است که در یک سیستم کدام متغیرها در اخلاق تاثیر دارند؟ و کدام متغیرها را میشود تغییر داد؟

واز بحث های جلسات مختلف چنین بر می آید که برنامه ریزی جهت شناسائی ابعاد و محتوى کوریکولوم پنهان ، تضعیف کننده اخلاق در دانشگاه و ایجاد نا رضایتی در بین کلیه نیروی انسانی موجود لازم است و این نیازمند اصلاح فرایندهای مدیریتی است و در این رابطه نقش مدیریت ارشد دانشگاه و نوع نگاه مدیریتی آنان به تاثیر رفتار های آنان در اخلاق بسیار اهمیت دارد مدیران خوب و اخلاق مدار میتوانند الگوی اعضای هیئت علمی و کارکنان و مخصوصاً دانشجویان در اخلاق حرفه ای باشند و چه بسا وجود مدیران نا مناسب در مدیریت دانشگاه برای اخلاق مثل سمی مهلك بر پیکره اخلاق در دانشگاه است و به دلیل اهمیت زیاد کوریکولوم پنهان در شناسائی ابعاد آن باید اذعان کرد که :

۱ - مدیران ارشد دانشگاه (ریاست دانشگاه و معاونین)

۲ - ریاست دانشکده ها و معاونین

۳ - ریاست بیمارستان ها و معاون آموزشی بیمارستان

۴ - مدیران گروه ها و روسای بخش ها

۵ - اساتید

۶ - رزیدنت ها

۷ - کارکنان دانشگاه ، دانشکده ها و مراکز آموزشی

۸ - فرایندهای موجود مدیریتی

۹ - قوانین و سیاست ها

همه عناصر فوق به نوعی در یادگیری اخلاق حرفه ای دخالت دارند و لازم است که رعایت اخلاق حرفه ای از همینجا شروع شود تا تاثیر پذیر باشد و باید دانشگاه برای این موارد برنامه داشته باشد. نظرات تیم و جلسه اعضای دانشکده ها در توسعه زیر ساخت های مرتبط با اخلاق حرفه ای به شرح ذیل بود

۱ - شناسائی گروه ها و کارگروه های مرتبط با اخلاق حرفه ای (نظیر کمیته های اخلاق حرفه ای در بیمارستانها) و یکسان سازی فرایندها و نزدیک سازی اهداف

- ۲- بررسی امکان تشكیل آموزشی اخلاق حرفه ای
- ۳- تشكیل ونهادینه سازی ادامه فعالیت پروژه در EDC به صورت کمیته احلاق حرفه ای
- ۴- لحاظ نمودن آن به نحو موثر در گزینش اعضای هیئت علمی (رفتار و منش)
- ۵- تدوین معیار های اخلاق در جذب و ادامه کار مدیران
- ۶- استفاده از ظرفیت های ستاد هم اندیشی اساتید در توانمند سازی اعضای هیئت علمی
- ۷- سازماندهی فرایند های آموزشی و تعریف اخلاق در این فرایند ها
- ۸- تدوین واعمال سهم اخلاق در طرح درس ها و ارزشیابی دانشجویان
- ۹- تدوین واعمال سهم اخلاق در آئین نامه ارزشیابی اساتید
- ۱۰ طراحی طرح درس اخلاق حرفه ای به تفکیک مقاطع مختلف تحصیلی و اختصاص جلسه اول دروس به این طرح درس
- ۱۱ بازبینی فرایندهای ارزشیابی دانشجو و استاد (قرینگی) ، رعایت اخلاق در ارزشیابی ها
- ۱۲ تدوین و تهیه این نامه انتخاب معلم نمونه اخلاق
- ۱۳ سازماندهی فرایند نیاز سنجی (پیشنهاد می شود این فرایند در کمیته برنامه ریزی EDC ساختار مند شود) و فعلا برای احصای ارزش های بومی و فرهنگی یک کار پژوهشی سفارش داده شود .

۳- دانشجویان ، که کاملاً متاثر از دو متغیر قبلی هم هستند در مورد آموزش دانشجویان به نوعی که اخلاق حرفه ای در منش و رفتار آنها متبادر شود در جلسات تیم بارها بحث شد مواردی را باید در نظر گرفت

الف - تهیه و تدوین محتوی تئوریک مناسب

ب- نحوه انتقال مطالب به دانشجویان ؟ (مستقیم و غیر مستقیم)

ج- چه کسانی این آموزش را بر عهده به گیرند ؟ (تئوری و عملی)

د- کوریکولوم آموزشی اخلاق حرفه ای چگونه طراحی شود ؟ تم طولی لحاظ شود .

ه- روش های مناسب انتقال ارزش های اخلاق کدام است ؟

خ- ارزشیابی دانشجویان چگونه خواهد بود؟

در طول فعالیت تیم (حدود ۶ ماه) ، ۱۸ جلسه دو ساعته تشکیل شده است تلاش شده که تعطیلی نداشته باشیم و تیم با پشتکار این ماموریت را ادامه دهد تا انسالله اعتلای اخلاق حرفه ای به شکلی ساختارمند در دانشگاه نهادینه شود.

در طی این جلسات ، بخش اعظم مبانی تئوریک تهیه شده ، به صورت سخنرانی توسط اعضای تهیه کننده ارائه گردیده است و در صورت تصویب مطالب ، به عنوان جزئی از کتابی که قرار است تدوین شود پذیرفته شده است . در واقع این بحث های تئوریک مباحثی هستند که در اهداف پروپوزال تدوین شده بود . بعد از ارائه همه بحث های تئوریک ، کتابی احتمالاً ۲۰۰ صفحه ای حاصل آن خواهد بود که در اختیار اعضای هیئت علمی و دانشجویان قرار گیرد و در صورتیکه معاونت آموزشی دانشگاه صلاح دانست تدریس دروس تئوریک دانشجویان تا ایجاد گروه اخلاق دانشگاه ، توسط تیم اعتلای اخلاق باشد (صورتجلسات) . در مورد نحوه انتقال مطالب باید بیشتر مطالعه کنیم . به نظر میرسد مقدار زیادی از یاد گیری دانشجویان طی کوریکولوم پنهان از اساتید ، مدیران آموزشی ، کارکنان ، مدیران دانشکده ها و مدیریت ارشد دانشگاه خواهد بود نحوه رعایت و نهادینه سازی ارزشهای سازمانی از طرف مدیریت دانشگاه بسیار کمک کننده خواهد بود . توانمندی اساتید و رعایت اصول اخلاقی عام و حرفه ای از طرف اساتید شاید مهمترین منبع یاد گیری دانشجویان باشد و لذا تیم احتمام خاص در توانمندی این گروه خواهد داشت . البته اصلاح فرایندهای آموزشی مرتبط و ترکیب رفتارهای ارزشی در این فرایند ها و نهادینه کردن آنها ، آموزش ارتباطات بین حرفه ای ، آموزش ارزش های اخلاقی به تمام پرسنل در گیر و غیر در گیر در بحث آموزش از لزوم آموزشی خواهد بود . در کنار اصلاح فرایندهای آموزشی مرتبط ، شاید به توان مناسب هر حیطه آموزشی ، ارزش های اخلاقی مناسب آن حیطه را طراحی کرد و این ارزش ها را تمرین کرد . تیم اعتقاد دارد در کوریکولوم آموزشی اخلاق حرفه ای ، فعالیت های آموزشی از بد و ورود دانشجو به دانشگاه باشد

۱- به این ترتیب که برای ورودی های جدید دانشگاه بحث تئوریک مختصری از فلسفه پزشکی و جایگاه شغل پزشکی ارائه شود .

۲- طرح درس مناسب برای مقاطع مختلف تحصیلی طراحی شود و استاد اولین جلسه درسی را با آشنائی با دانشجویان و انتقال ظمنی مطالب اخلاقی حرفه ای اختصاص دهد قوانین و مقررات و نحوه ارزشیابی ها و

ملاحظات لازم را صحبت کنند . پیش لازمه این فعالیت این است که خود استاد را از نظر اصول تربیتی و روش‌های ارتباط با دانشجو و نحوه مدیریت کلاس و در حیطه های آموزشی مختلف توانمند کنیم .

- ۳ - دروس تئوریک اخلاق در ترم سوم ارائه شود .
- ۴ - در طول دوره علوم پایه ارزشیابی اخلاقی به صورت تکوینی انجام شود و مضافاً اینکه سوالات تئوری اخلاق در حد محدود در لابه لای سوالات امتحانی آورده شوند .
- ۵ - در دوره فیزیوپات و موارد فوق ادامه یابد وعلاوه بر آن ملاحظات اخلاقی در بیماریهای مختلف در حد لزوم در طرح درس گنجانده شود .
- ۶ - در دوره اکسترنی ضمن ادامه موارد قبلی ، بحث های اخلاق در پژوهش ، مهارت های ارتباط با بیمار ، مهارتهای ارتباط با همکاران ، ارتباطات بین حرفه ای ، حقوق بیمار به شکل کارگاهی ارائه شود .
- ۷ - همین ملاحظات در دوره اکسترنی و انترنی به شکل عملی در حیطه های مختلف آموزشی در فرایند ها ی آموزشی تمرین شود
- ۸ - کدهای اخلاقی در بخش های مختلف تخصصی در دوره اکسترنی ارائه گردد .
- ۹ - ارزشیابی تکوینی ونهائی ارزش های اخلاقی در هر دو دوره به عمل آید .
- ۱۰ - ملاحظات اخلاقی در Log Book ها آورده شود .
- ۱۱ - شناسنامه اخلاقی دانشجوئی طراحی شود و نمرات کلیه ارزشیابی های دوره تحصیلی در شناسنامه وارد شود .

در طی بحث ها چند مشکل اساسی توسط همکاران ، مخصوصاً از طرف همکاران حوزه علمیه مطرح گردید سوالاتی که کمیته کشوری و معاونت آموزشی وزارت باید اعلام نظر کنند .

- ۱ - کدهای موجود اخلاق حرفه ای بر مبنای فلسفه غرب و فلسفه اومانیستی شکل گرفته اند . اگر به خواهیم آموزه های دینی را در تدوین کد ها اساس قرار دهیم مبنای فلسفه اخلاق در دین اسلام را باید داشته باشیم . ایا مبنایی که علمای دینی در آن به توافق برسند وجود دارد ؟ تا ما این مبنای را اساس کار خود قرار دهیم . كما اینکه ممکن است بسیاری از کدهای موجود مورد قبول دین اسلام نیز باشد .
- ۲ - از نظر تعریف ، مطلق بودن اخلاق در آموزه های دینی ما مطرح است یعنی اینکه در مکاتب مختلف اخلاق را مقوله ای نسبی می دانند . با این تعریف بومی کردن اخلاق حرفه ای هر مفهومی هم داشته باشد باز هم باید در داخل فلسفه مطلق گرایی دینی باشد . و به نظر می رسد اخلاق نمی تواند بومی شود .
- ۳ - مبانی اخلاقی سیاست های بخش سلامت ، بحث مهم تاثیر گذار در اخلاق حرفه ای کارکنان بخش سلامت کشور می باشد و گاهی بدون اصلاح آنها ، طرح مباحث اخلاق حرفه ای نتیجه ای منفی ایجاد

خواهد کرد . برای مثال بحث کارانه ها در هر نوعی رضایتمندی را بسیار کاهش می دهد و بحث اخلاقی ایجاد می کند . اگر این سیاست صحیح است باید به نوعی در بین کارکنان درستی آن جا بیافتد .

۴ - تغییرات در سیستم و اصلاحات در فرایند ها ، کاری مدیریتی است و یک نگاه علمی و واقعیت گرا به مدیریت نیاز دارد . در کشور ما این بحث باید از بالا دستی ها شروع شود و یک عزم کشوری لازم دارد . در عصر حاضر بدون اصلاحات مدیریتی جا انداختن اخلاق کار راحتی نخواهد بود .

ضمون تشکر از دوستان و همکارانم که با علاقه قابل وصفی کار را ادامه می دهند

همکار تیم دکتر حسن عدالتخواه

